

Білоцерківський національний аграрний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки та економічної теорії

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»</p> <p>Галузь знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність -051 «Економіка» Освітня програма - «Економіка»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	6 кредитів /180 годин
Семестр	1,2
Форма контролю	Залік, іспит
Мова викладання	українська
<p>Профайл викладачів</p> 	<p>Юхименко Петро Іванович Посада: професор кафедри економіки та економічної теорії Вчене звання: професор Науковий ступінь: доктор економічних наук Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), ауд. (кафедра економіки та економічної теорії). E-mail: p0504684000@gmail.com Зв'язок з викладачем: відповідно до графіку консультацій https://sites.google.com/view/econombc/структура-факультету/кафедра-економіки?authuser=0</p>
Опис дисципліни	<p>«Історія економіки та економічної думки» займає провідне місце в циклі загальної економічної теорії, забезпечує фундаменталізацію теоретичних знань, формує загальноекономічні компетентності прийняття рішень в умовах переходу до ринкових умов господарювання та інноваційної економіки. Дисципліна відноситься до циклу професійної та практичної підготовки, знайомить студентів із загальнонауковим розвитком у галузі економіки та економічної теорії, історію виробництва у всій його багатоманітності на різних етапах історії народів та “національну лінію” в ній.</p> <p>Знання про найбільш життєздатні й ефективні форми управління господарством, здійснення економічної політики, створення сприятливих економічних умов для господарської діяльності тощо сприяють адаптації до постійних змін у зовнішньому середовищі і є необхідною передумовою свідомого вибору рішень і дій в</p>

	організації ефективної економічної системи, яка сприятиме економічному зростанню		
Передумови для вивчення дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна «Історія економіки та економічної думки» базується на знаннях сутності історії соціально-економічного та наукового розвитку, які вивчає дисципліна “Історії України”, “Світова історії”, “Економічна географії”, „Основи економіки”. «Історія економіки та економічної думки» безпосередньо пов'язана й з іншими науками, зокрема, з економічною теорією, економікою підприємства, статистикою, демографією, економічною соціологією, психологією тощо.		
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є формування у студентів знання про історичний розвиток господарств та економічної думки країн європейської цивілізації для розуміння генезису й закономірностей функціонування економічних систем, озброєння їх знаннями про новітні явища і процеси як у розвитку сучасної реальної економіки у світовому та національному масштабах, так і розвитку національної економічної думки у тісному зв'язку з процесами трансформації і глобалізації. Центром уваги “Історії економіки та економічної думки” є формування знань про наукові революції, зміни парадигм, конкуруючих науково-дослідних програм у процесі розвитку економіки та економічної думки.		
Організація навчання обсяг дисципліни	Види занять	Загальна кількість годин	
		денна	заочна
	Лекції	60	8
	Практичні/семінарські	44	4
	Самостійна робота	76	168
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дуальна форма навчання, дистанційна тощо) можуть використані платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.		
Очікувані результати навчання	<p>РН 03. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.</p> <p>РН 04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.</p> <p>РН 07. Пояснювати соціально-економічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.</p> <p>РН 09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <p>РН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.</p> <p>РН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p>		
Структура курсу	<i>Змістовний модуль 1</i>		

Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії

Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.

- 1.1. Єдність формаційного та цивілізаційного теоретико-методологічних підходів.
- 1.2. Позитивний та нормативний складник курсу.
- 1.3. Єдність теорії та історії.
- 1.4. Предмет та методологія курсу.

Тема 2. Господарський розвиток первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

- 2.1. Економічні основи переходу від споживацького до виробничого господарства.
- 2.2. Неолітична революція.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки в період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст. н. е.).

- 3.1. Економіка найдавніших цивілізацій Месопотамії.
- 3.2. Формування цивілізаційного суспільства Стародавнього Єгипту;
- 3.3. Особливості становлення цивілізаційного суспільства Індії.
- 3.4. Перші цивілізаційні формування Стародавнього Китаю.

Тема 4. Господарство країн європейської цивілізації в період її формування.

- 4.1. Давньогрецька цивілізація та її вплив на європейський світ.
- 4.2. Економічні причини занепаду античних цивілізацій.

Тема 5. Господарство та економічна думка середньовічних цивілізацій (кінець V – XV ст.).

- 5.1. Становлення східного типу економіки.
- 5.2. Європейські країни середньовічних цивілізацій.
- 5.3. Середньовічне місто (V-XV ст.).
- 5.4. Генезис української цивілізації в епоху Середньовіччя.

Тема 6. Формування передумов ринкової економіки в країнах європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).

- 6.1. Зародження ринкової інфраструктури.
- 6.2. Економічні основи формування світового ринку.
- 6.3. Становлення індустріальної цивілізації в Європі.
- 6.4. Господарство українських земель.

Змістовний модуль 2

Економіка індустріальних цивілізацій

Тема 7. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.).

- 7.1. Завершення індустріалізації Великої Британії.
- 7.2. Економічна думка індустріального суспільства.
- 7.3. Становлення індустріальної економіки Франції і Німеччини.
- 7.4. Україна на шляху індустріальної модернізації.
- 7.5. Розвиток індустріальної цивілізації США.

Тема 8. Ринкове господарство країн європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).

- 8.1. Економіка монополістичного капіталізму.
- 8.2. Еволюція індустріального суспільства у другій половині

XIX- початку XX ст..

8.3. Економіка колоніального світу (друга половина XIX- початку XX ст.).

8.4. Особливості становлення ринкового господарства в Україні (друга половина XIX- початку XX ст.).

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільства європейської цивілізації (перша половина XX ст.).

9.1. Становлення індустріальної моделі розвитку США.

9.2. Державно-монополістична економіка Великої Британії та Франції.

9.3. Особливості формування етатизму в Німеччині, Італії та Японії.

Тема 10. Розвиток національних економік європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).

10.1. Всесвітня інтеграція.

10.2. Становлення «нової економіки» США.

10.3. Становлення та розвиток постіндустріальної економіки європейських країн.

10.4. Формування східної моделі постіндустріального суспільства в Японії.

Змістовний модуль 3

Сучасна цивілізація та трансформаційні процеси в країнах світу

Тема 11. Світове господарство та основні напрями економічної думки та етапи інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).

11.1. Трансформація країн соціалістичної системи.

11.2. Східна модель становлення інформаційного суспільства.

11.3. Асиметрія стану і розвитку сучасної світової економіки.

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

12.1. Виникнення економіки державного соціалізму в Україні.

12.2. Економічні проблеми розвитку економіки України в період 40-х років XIX ст..

12.3. Модернізація економіки України в 50-60-х роках.

Тема 13. Ринкові перетворення в Україні (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)

13.1. Інституціональні аспекти становлення ринкової економіки;

13.2. Розвиток підприємництва та специфікація прав.

13.3. Формування інституціонально-інформаційного суспільства.

Змістовний модуль 4.

Теоретичні основи розміщення продуктивних сил

Тема 14. Теоретичні основи розміщення продуктивних сил.

14.1. Підходи до визначення понять «продуктивні сили».

14.2. Поняття розміщення продуктивних сил як результату суспільного поділу праці в територіальній формі.

14.3. Сутність просторової організація трудових ресурсів і засобів виробництва, територіальний поділ праці.

Тема 15. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.

15.1. Закономірності розміщення продуктивних сил.

15.2. Принципи розміщення продуктивних сил.

15.3. Фактори розміщення продуктивних сил.

Тема 16. Економічне районування та територіальна організація господарства.

16.1. Поняття й ознаки економічного району.

16.2. Фактори, що впливають на формування економічних районів.

16.3. Типи економічних районів.

16. 4. Розвиток економічного районування та формування сучасної сітки економічних районів.

Змістовний модуль 5.

Регіональна економічна політика

Тема 17. Регіон у системі територіального поділу праці.

17.1. Поняття та економічна сутність регіону у системі територіального поділу праці.

17.2. Типологія та класифікація регіонів України.

17.3. Функції регіонів.

Тема 18. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.

18.1. Сутність та цілі регіональної економічної політики.

18.2. Принципи державної регіональної політики.

18.3. Складові частини державної регіональної політики.

Тема 19. Механізм реалізації регіональної економічної політики.

19.1. Законодавча база регіональної економічної політики.

19.2. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону.

19.3. Складові частини механізму реалізації регіональної економічної політики.

Тема 20. Господарський комплекс, його структура і трансформація в ринкових умовах

20.1. Галузева структура господарства.

20.2. Промисловість як головна ланка господарчого комплексу країни.

Змістовний модуль 6

Економіка України: галузева структура і характеристика продуктивних сил економічних районів

Тема 21. Природний і трудоворесурсний потенціал України

21.1. Природно-ресурсний потенціал.

21.2. Економічна оцінка природних ресурсів.

21.3. Демографічна ситуація в Україні.

21.4.. Трудові ресурси України.

Тема 22. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.

22.1. Металургійний комплекс.

22.2. Особливості розміщення і розвитку агропромислового комплексу України.

22.3. Транспортний комплекс як складова виробничої інфраструктури країни.

	<p>22.4. Паливно-енергетичний комплекс України. 22.5. Машинобудування. 22.6. Хімічний комплекс України. Тема 23. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. 23.1. Аналіз соціально-економічних систем в історичному аспекті. 23.2. Поняття і сутність соціально-економічної системи. 23.3. Властивості соціально-економічних систем. 23.4. Регіон як соціально-економічна система. 23.5. Основні напрямки комплексного економічного і соціального розвитку регіонів. Тема 24. Економіка регіонів України: стан і перспективи розвитку 24.1. Особливості територіальної організації продуктивних сил регіонів України. 24.2. Проблеми й перспективи розвитку регіонів України. Тема 25. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури. 25.1. Поняття міжнародної економічної інтеграції. 25.2. Сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України. 25.3. Правова база процесу інтеграції до ЄС. 25.4. Проблеми та перспективи інтеграції України до ЄС. Тема 26. Фактори сталого розвитку продуктивних сил. 26.1. Сутність та характеристика факторів сталого розвитку продуктивних сил. 26.2. Перспективи забезпечення сталого розвитку продуктивних сил України в сучасних умовах соціально-економічних перетворень.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Під час лекційних годин використовується: розповідь – оповідна, описова форма розкриття навчального матеріалу; пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу; бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, сутності економічних систем, понять; ілюстрація – для розкриття явищ і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint). Під час практичних занять використовуються: робота в малих групах, мозкові атаки, презентації, метод проектної роботи. При написанні індивідуально-дослідної роботи а також при виконанні самостійної роботи використовується дослідницький метод та прийом «advocato diabolo».</p>
<p>Технічне та програмне забезпечення (за потреби)</p>	<p>Читання курсу супроводжується використанням мультимедійного проектора <i>EPSON H838B</i>, ноутбука <i>Lenovo IdeaPad 330-15IKB</i>, операційної системи <i>Windows 10</i>, пакету офісних програм <i>Microsoft Office 2016</i>, інтерактивної дошки <i>Dual Board 1279</i>, медіаплеєра <i>Tronsmart Vega S95</i>, рік введення в експлуатацію 2018.</p>
<p>Політика</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем. Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають</p>

	<p>інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в онлайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія економіки та економічної думки: підручник / П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. К. : Знання, 2011. 646 с. 2. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 789 с. 3. Юхименко П.І. Історія економіки та економічної думки : конспект лекцій. — Біла Церква, БННВК «Освіта». 2019. 262 с. 4. Історія економічних учень : навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко. Одеса : ОНЕУ : ФОП Гуляєва В. М., 2017. 448 с. 5. Пармаклі Д.М. Історія економічних вчень: навч. посібник / Д.М. Пармаклі, С.В. Філіппова, Н.А. Добрянська. Одеса, 2018. 113 с. 6. Дадашев Б.А., Гордієнко В.П., Обливанцов В.В. Регіональна економіка: підручник. Центр учбової літератури, 2017. 202 с. 7. Заблоцький, Б. Ф. Регіональна економіка: навч. посібник. –2-ге вид. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 548 с. 8. Заболотний Г.М. Ринкова трансформація економіки регіону : підруч. для студентів екон. спец. вищ. навч. закладів / Г.М. Заболотний, В.І. Захарченко, А.М. Ступницький : ВНАУ. Вінниця. Консоль, 2012. 533 с. 9. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: підручник / С. І. Дорогунцов, Т.А. Заяць, Б.І. Пітюренко та ін.; За заг. Ред. д-ра економ. наук, проф., чл.-кор. НАН України С.І. Дорогунцова. – Вид. 2-ге без змін. К.: КНЕУ, 2007. 992 с.